

Udkanten af Budapest

I udkanten af Budapest lokker naturen i form af de populære Donauøer, hvor Budapest borgere fester til den lyse morgen og nyder de næsten bilfri områder.

Magretheøen med dens mange friluftstilbud er perfekt til børnefamilier, men Óbudaøen lægger jord til en af Europas største musikfestivaler, Sziget.

Er man mere sporty, er der muligheder for vandreture både i og under de grønne Buda-bjerge.

Et vidt forgrenet hulesystem strækker sig nemlig, ganske overraskende, under området.

Er man blevet træt af travet, kan man prøve Børnetoget, der er et sjovt minde om Ungarns socialistiske fortid.

For også udenfor centrum er der masser af kultur og historie at fordybe sig i.

Området nord for centrum var egentlig dér, hvor det hele startede og den første egentlig by blev grundlagt af romerne.

Ruinerne af den romerske by Aquincum giver en god fornemmelse af hvordan livet formede sig for 2000 år siden.

Før der var noget, der hed omkørselsveje, for i dag omringer de, sammen med klassisk socialistisk arkitektur, de gamle fundamenter.

Budapests sydlige udkant, der tidligere primært var industriområde, har i årenes løb udviklet sig til at være byens uofficielle højborg for moderne kultur.

Et highlight i verdensklasse er Budapests gamle, men fantastiske og meget seværdige Kunstindustrimuseum.

Men også nyere initiativer retfærdiggør en tur til den sydlige periferi, f.eks. kulturområdet Millennium eller det knugende, men vigtige Holocaustmuseum.

Tæt på centrum, men alligevel en verden for sig er området omkring den smukke gamle Østbanegård.

Her finder man gamle forstadsyder, der endnu ikke er blevet opdaget af hipstersegmentet, og Ungarns mest fascinerende kirke Kerepesikirkegården.

Kirkegården, der ligger i et ret øde område, er et monument over de politiske omvæltninger, som Ungarn har været udsat for de sidste 150 år.

De enorme mindesmærker for heltene fra revolutionen i 1848 er kun en lille del af det.

Mindst lige så interessant er det sovjetrussiske område, som den russiske stat holder i topform.

Overblik

- Donauøerne
- Buda-bjergene
- Nord for centrum
- Den sydlige udkant
- Omring østbanegården

Donauøerne

Lige nord for centrum finder man to af byens populære grønne områder Margretheøen og Óbudaøen, som begge er Budapests borgernes foretrukne grønne områder.

De 2 øer midt i Donau er nemme at nå med offentlige transportmidler og samtidig herligt frie for det trafikkaos, der ellers hersker i byen.

Margretheøen

Margretheøen, eller Margit-sziget, er byens mest populære fristed.

Så når solen skinner, begynder menneskemasserne turen mod øen lige nord for Parlamentet.

Med sporvogn over Margrethebroen eller til fods trasker alle aldre afsted.

Allersmukkest er den 2.5 km lange og 5000 m brede ø dog om morgenen, hvor bl.a. friske løbere starter deres dag på den rødt markerede rute øen rundt langs Donaus bredder.

Margretheøen hed tidligere Hareøen og var allerede beboet i middelalderen, bl.a. med et dominikanerkloster, hvor kong Béla 4's datter Margrethe henslæbte sit korte liv som nonne.

Hun er en af de legendariske skikkelser i Budapests historie, og øen er opkaldt efter hende.

Der ligger flere middelalderlige ruiner på øen, og man har også gjort adskillige kostbare fund.

Senere vil sagnet vide, at de tyrkiske erobrere anbragte deres haremsdamer her. Med det er nok en skrøne.

Til gengæld er det helt sikkert, at øen oplevede et kæmpeopsving da man begyndte at udnytte øens varme kilder til et kurbad. Den dag i dag er der et kurhotel inkl. Spabad på øen.

Men også på andre måder er velvære i fokus med et par friluftsbade, de nævnte løberuter, og så de helt fantastiske firhjulede cykelbiler.

Om sommeren finder der live-koncerter sted omkring det markante vandtårn fra 1911.

Margrethebroen fra 1976 er tegnet af den franske ingeniør Ernest Goüin.

I november 1944 døde flere hundrede mennesker, da tyskerne minerede broen og sprængte den i luften midt i myldretiden.

Transport til Margretheøen kan foretages med bus 26 fra Nyugati-banegården eller sporvogn 4 eller 6.

Danubius Grand Hotel Margit-Sziget

Det store gamle hotel fra 1973 ligger dejligt i grønne omgivelser med busforbindelser til byen og er perfekt, hvis man vil starte dagen med en løbetur.

Udvendigt er det et gammelt kurhotel, indvendigt er stedet peppet op i 1980'erne inkl. En hotelrestaurant med ungarsk livemusik.

Værelserne er lidt til den lille side, til gengæld er portionerne i restauranten store.

Hos musikken er der tale om et ungarsk orkester, fuldstændigt som det bør være inkl. Soleviolinist og traditionelle instrumenter som cimbalon.

Ikke et øje forbliver tørt.

Via en underjordisk gang har man gratis adgang til Hotel Danubius Health Spa Resort lige overfor.

Szigetklub Margitsziget Terasz

Ved nedgangen fra Margarethebroen til øen med blik mod Buda ligger denne hyggelige klub med et drinksserverende loungeområde ovenpå og dansabel musik nedenunder.

Bedst om sommeren, hvor alt står åbent, og sommernattens dufte kommer indenfor.

Óbudaøen

På Óbudai-sziget finder Sziget-festivalen sted hvert år.

Festivalen er flere gange blevet kåret som en af de bedste i Europa, og hvert år i august tiltrækker den, sammen med store navne som f.eks. Ed Sheeran tusinder af festglade gæster.

Repræsentanter fra alle mulige former for folkemusik har gæstet verdensmusikscenen, og forrygende rytmer får taget til at lette i det specielle romatelt.

Desuden et omfattende performanceprogram og der er mulighed for endagsbilletter og camping.

Med en festivalbillet i hånden er mange attraktioner i Budapest billigere.

Når der ikke er festival, er Óbudaøen et dejligt rekreativt naturområde for børnefamilier.

Buda-bjergene

Den grønne bjergryg mod vest er det største grønne område nær byen og stedet, hvor naturhungrende Budapest-borgere og turister søger ud, når de trænger til et afbræk fra storbyen.

Ikke mindst i de allervarmeste sommermåneder er træernes skygge og den lidt højere beliggenhed et behageligt afbræk.

Ud over vandreture og frokoster i det grønne, giver de skovklædte Buda-bjerge muligheder for at opleve sjove transportmidler.

Tag sporvogn 18 eller 56 fra Moskva/Szell Kálmán-pladsen til Városmajor, tandhjulsbanen til Szechenenyibjerget, Børnetoget til János-hegy og stoleliften ned til Zugliget.

Tandhjulsbanen

Et hårdt ryk, og det røde tog sætter i gang.

Det siloformede, 16 etagers Hotel Budapest forsvinder langsomt bagude.

Høje træer og enorme villaer i Budapests whiskybælte ruller forbi. Siden 1874 har den hyggelige tandhjulsbane knirkende fragtet storbyborgerne op til toppen af Szechenyibjerget 482 m. o.h.

Toget klarer de 4 km og højdeforskellen på 315 m på 14 minutter. Sightseeing med tandhjulsbanen er en billig fornøjelse – bare en busbillet.

Cafe Brasserie Remiz

En sporvogn stikker dramatisk ud af facaden på den populære restaurant Remiz, der er inspireret af den nærliggende remise.

I den dejlige have mødes byens midaldrende kunstnerkliker for at svælge i gåselever, spareribs og herlige desserter.

Selvom restauranten ligger lidt uden for de gængse ruter, er de vant til et internationalt publikum og har menukort på adskillige sprog.

Børnetoget

Et af de mere muntre arvestykker fra kommunismen er Børnetoget og den tilhørende banestrækning.

Banen blev aflagt i 1948 af Pionererne, kommunismens ungdomsorganisations.

Det er stadig børn, der står for billetsalg, kontrol og sporskifte.

En tur i én retning varer ca. 50 min. Afsæt derfor flere timer til projektet.

Stoleliften, Johannes-bjerget

Donau – lige mellem Buda og Pest – set fra oven.

Det er den rige belønning, når stolerækken som ved en klassisk skilift langsomt bevæger sig gennem trærydningen op ad János-hegy, Johannesbjerget.

Med blot 4 km/t. er stoleliften langsommerende end de rullende trapper i Budapests metro, så der er god tid til at nyde udsigten.

Liften mellem Zugliget og János-hegy blev åbnet i 1970, og 500 gæster i timen kan nyde den 1040 m lange bane.

Johannes-bjerget

Den allerbedste udsigt over hele Budapest har man fra Elisabeth-tårnet, det romantiske udsigtstårn på toppen af János-hegy.

Johannes-bjerget er med sine 526 m det højeste punkt i Budapest udkant.

Tårnet ligger ca. 10 min. gang fra soleliften, så det er ret nemt at nå til.

Det massive 24,5 m høje tårn fra 1910 i historiske stil, er tegnet af Frigyes Schulek, der også tegnede Fiskerbastionen. Der er da også en slående lighed.

Drypstenhulerne

Drypstenhulerne Pálvölgy og Szemlőhegy ligger i den vestlige udkant af Budapest i Pilis-bjergene.

Pálvölgy-hulen er landets trediestørste hulesystem. Drypstenhulen er resultatet af vandets siven ned igennem kalklagene gennem årtusinder og er en fantastisk naturoplevelse, som det er værd af tage ud til.

Turen op til og ind i hulerne er fysisk krævende, så man skal være i nogenlunde form og have godt fodtøj på.

Inde i hulerne er der en konstant temperatur på 11°C, så husk det varme tøj.

Pálvölgyi-drypstenshulen

Pálvölgy er landets trediestørste hulesystem og blev opdaget i 1904. I alt er hulen 15 km lang, men an kommer kun ind i en mindre del af den.

Nogle steder er der lidt smalt, så man skal ikke være klaustrofobisk anlagt. Efter sigende er luften derinde god for astmapatienter.

Szemlőhegyi-hulen

Szemlőhegyi-hulen er nem at komme ind i og gå rundt i. Flere steder er der dog meget trangt.

Turen tager ca. 1 time.

Ved indgangen er der en beskeden udstilling om hulens historie.

Nord for centrum

På Buda-siden, nord for centrum, begyndte det hele. Omgivet af moderne trafik og ucharmerende østblokarkitektur er en repræsentativ del af den romerske by Aquincum blevet fritlagt.

Óbuda

Óbuda blev i 1873 forenet med Buda og Pest til hovedstaden Budapest.

Egentlig betyder Óbuda "det gamle Buda". Men det er svært at se, for de gamle kirkespir, barokke bygninger og romerske ruiner kæmper med enorme, nedslidte socialistiske boligkarréer om opmærksomheden.

Der er blevet kørt stort og massivt hen over det oprindelige, og området burde være et skræmmeksempel på byplanlægning med storhedsvanvid.

Aquincum

Romerne var de første til at oprette en egentlig by der, hvor Budapest senere opstod.

Rundtomkring i Budapest finder man spor af romernes by.

Intet sted er dog så spændende og seværdigt som det store ruinområde Aquincum.

Man kan bogstaveligt talt gå i gader fra år 40 e.Kr., og der er desuden et meget fint og informativt museum, hvor man får en masse at vide om romernes dagligdag.

Den sydlige udkant

Kunst, gruopvækkende historie og kitsch af den værste skuffe.

Den sydlige udkant af Budapest byder på blandede kulturoplevelser, der peger tilbage i historien og viser vejen frem i det nye årtusind.

Memento Park

Soldaten fra Den røde hær holder tappert den røde fane med hammer og segl, mens han sejsikkert skuer ud mod horisonten.

Kommunismen dyrkede aldrig underdrivelsens kunst, endsige de fine detaljer.

Groft, hårdt tegnet og – bedøm selv.

Sådan er skulpturparken Memento med 42 skulpturer og relieffer fra 1945-89, der skulle understrege "venskabet" mellem Ungarn og Sovjetunionen.

Den røde hær i aktion. Marx, Engelsk og Lenin, der opildner masserne.

Har man ikke fået nok, kan små Trabant-modeller, cd'er med svulmende sovjetmusik og retro-souvenirs købes i den lille shop.

Loppemarkedet Ecseri

Kunst og kitsch, antikviteter og skrammel.

Alt findes på Ecseri-loppemarkedet.

Det ligger et godt stykke uden for centrum, men kribler det i fingrene for at slå en handel af, er det stedet.

Den 16.500 m² store rodebutik af boder og standen flyttede i midten af 1960'erne fracseri út til den nuværende placering, men beholdt navnet.

Kunstindustrimuseet

Den imponerende bygning, tegnet af Ödön Lechner og Gyula Pártos, stod færdig i 1896 og er dækket af keramiske Zsolnay-fliser.

Et af de meste markante kendetegn på ungarsk jugendstil (zecesszió).

Museet er et af de ældste kunstindustrimuseer i verden og rummer en stor samling.

For turister er det især samlingen af ungarsk jugendstil, bl.a. keramik, der er interessant.

P.g.a ombygning og restaurering er museet lukket.

For yderligere informationer tjek hjemmesiden. Det kan dog anbefales også at se bygningen udefra.

Holocaustmuseet

Før 2. verdenskrig var Budapests jødiske befolkning en af de største i Europa.

I de første år af krigen levede de i forholdsvis sikkerhed. Jøder blev anbragt i ghettoer og til dels sat til tvangsarbejde i landet.

Det var ikke nok for nazisterne. Da de overtog styret i 1944, gik det hurtigt. Mellem 15. maj og 9. juli 1944 blev 437.000 ungarske jøder transporteret i kreaturvogne primært til udryddelseslejren Auschwitz-Birkenau i det sydlige Polen.

I alt døde mere end 500.000 ungarske jøder i løbet af 2. verdenskrig. Mere end 30.000 romaer led samme skæbne.

Holocaustmuseet befinder sig i udkanten af centrum, men ikke længere væk, end at man bør tage turen hertil.

Det er en fin og moderne udstilling, men med en del tekst.

Kulturområdet Millennium

Millennium (Millenáris) er et moderne kulturområde, sådan som de er skudt op i mange europæiske hovedstæder i de seneste år.

Man har valgt at lægge det i et nedlagt dok-område ved bredden af Donau og nær Rákóczi-broen et par km syd for centrum.

Hvis man vil få en fornemmelse af moderne ungarsk arkitektur, så skal man gå en tur her.

Om aftenen er Kunstpaladset og Nationalteatret oplyst i stærke farver.

Kunstpaladset

Kunstpaladset er en stor, moderne bygning, hvor forskellige kunstarter er anbragt under sammen tag. Nationalfilharmonien – Ungarns store klassiske orkester, Det Nationale Danseteater og Ludwigmuseet for Moderne Kunst.

I koncertsalene der adskillige koncerter og forestillinger inden for alt fra cirkusjazz til klassisk musik.

Ludwig-museet viser både international og ungarsk kunst fra de sidste god 50 år i skiftende udstillinger.

Nationalteatret

Det særprægede Nationalteater, der stod færdigt i 2002, er ikke uden grund det mest omdiskuterede bygningsværk i Ungarn i mange, mange år.

En skibsstævn, klassiske græske søjler halvt nedsænket i vand og et vingeformet tag er dele af det fantasifulde bygningskompleks med moderne og klassiske elementer.

Den store blå salg med den voldsomme krystallysekrone er nok uden sidestykke.

Repertoiret spænder vidt fra klassisk til moderne eksperimenterende dramatik. Af og til er der forestillinger på engelsk.

A38

A38 er en populær party- og koncertbåde ved Donau på Buda-siden.

Kendte dj's optræder afvekslende med internationale live-acts på den ukrainske stenpram fra 1968.

Her er tagterrasse, restaurant, lounge og club. For program se A38's engelsksprogede hjemmeside.

Omkring Østbanegården

Forstadsstemning med et strejf af den store verden.

Den gamle Østbanegård er døren mod øst og centrum i et forstadsområde, der emmer af gammel byhistorie.

Keleti-banegården

Østbanegården blev bygget i 1881-84 af arkitekten Gyula Rochlitz og baneteknikeren János Feketeházy og var dengang en af de mest moderne i Europa.

Mange internationale tog og de fleste tog mod øst passerer den imponerende bygning.

Kelity betyder øst, og Østbanegården er den største af byens tre hovedbanegårde.

I dag er banegården nedslidt, men kombinationen af glas og stål imponerer stadig. Steder er et besøg værd.

Rosenstein

Rosenstein er en skøn og afslappet, delvist kosher-restaurant i en skummel gade nær Keleti-banegården.

Familiens overhoved, bedstefar Tibor Rosenstein, står selv bag gryderne og fremtryller, bl.a. lækre gryderetter med kalv eller gås i alle udgaver (ja, det er et kødsted).

Udefra ser restauranten ikke ud af meget, men indenfor bliver man nærmest modtaget som en gammel ven og føler sig med det samme hjemme.

Kerepesi-kirkegården

Kerepesi-kirkegården er i højere grad en stor park med nationale mindesmærker end en gravplads.

Området er grundlagt i begyndelsen af 1840'erne.

Især politikerne Lajos Kossuth og Ferenc Deák er vigtige at nævne, fordi deres mausoleer er mastodontiske.

Mere beskedne er gravene for arkitekterne Ödon Lechner (Postsparekassen) og Emil Gerbeaud (Cafe Gerbaud).

Der er en melankolsk stemning over stedet. De store grave vidner om, hvor betydningsfulde disse mennesker var, mens stedets forfald mest minder om, at berømmelse ikke varer evigt.

I et velplejet hjørne er de russiske grave. Kort sagt et tværsnit af Ungarns historie i de sidste 150 år.

Aquaworld

Aquaworld er et af de største indendørs vandlande i Europa.

Om sommeren er der også udendørsbassiner og sportsfaciliteter.

Her er i alt 11 rutsjebaner, 17 bassiner – og en 180 m bjergflod for de mest frygtløse.

Der ligger et fint og familievenligt hotel i forbindelse med Aquaworld.